

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра української мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
української мови

Климович С.М.
«27» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИКУМ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

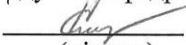
факультет української філології та журналістики

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма «Практикум з української мови» за спеціальністю
014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Розробники: Климович С.М., доцент, кандидат філологічних наук;
Карабута О. П., доцент, кандидат філологічних наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри української мови
Протокол від «27» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри української мови

(підпис) Климович С.М.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна		
	Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)			
	денна ф.н.			заочна ф. н.
5,5	7			
Змістових модулів – 4	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Рік підготовки:		
Загальна кількість годин		1-й	1-й	
		Семестр		
		1-й	1-й	
денна ф.н.		заочна ф. н.	2-й	2-й
165		210	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 2;	Практичні, семінарські			
	86 год.	10 год.		
	Лабораторні			
	Самостійна робота			
	79 год.	200 год.		
Вид контролю				
		1-й – залік 2-й – залік	1-й д/залік 2-й залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
 для денної форми навчання – 52/48%;
 для заочної форми навчання – 5/95 %

Мета і завдання навчальної дисципліни

Цей курс повинен закласти основи формування умінь, необхідних для майбутніх учителів української мови. Для цього на практичних заняттях рекомендовано використовувати різні види роботи: письмові й усні вправи, усі види диктантів. Уся робота з курсу мусить бути спрямована на підготовку кваліфікованого фахівця, який повинен мати як необхідні теоретичні знання, так і уміти застосовувати їх на практиці. Важливо сформувати навички роботи з Українським правописом, лінгвістичними словниками, довідниками, необхідними для писемного та усного спілкування українською мовою у професійній сфері.

Мета курсу: підготовка здобувачів вищої освіти до засвоєння інших предметів лінгвістичного циклу. «Практикум з української мови» передбачає систематизацію мовних знань, отриманих у школі, у багатьох випадках розширення та поглиблення їх, відновлення й закріплення орфографічних і пунктуаційних навичок, допомогу в оволодінні необхідними орфоепічними, словотвірними, граматичними та стилістичними нормами, роботу над удосконаленням культури зв'язного усного й письмового тексту.

Завдання курсу:

- **Теоретичні** – оволодіти всіма лінгвістичними поняттями і термінами, які вживають у «Практикумі з української мови» і які будуть потрібні для свідомого сприйняття наступних лінгвістичних дисциплін.
- **Практичні** – сприяти виробленню у здобувачів вищої освіти навичок системного аналізу мовних явищ, а також оволодінню лексичними, орфоепічними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними та стилістичними нормами української літературної мови.

Програмні компетентності

1. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

Програмні результати

1. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.
2. Володіє комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.
3. Навчається впродовж життя і вдосконалює з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.

Програма навчальної дисципліни

Вступ. Основні завдання «Практикуму з української мови». Зміст курсу і методика опрацювання матеріалу. Значення «Практикуму» в професійній підготовці вчителя-словесника. Навчальна та довідкова література з курсу.

Загальні відомості про мову. Українська мова серед інших слов'янських мов. Українська мова – національна мова українського народу, один з вирішальних чинників самобутності його і державна мова України. Національні риси української мови на всіх мовних рівнях. Писемна й усна форми сучасної української літературної мови.

Загальна характеристика орфоепічних, орфографічних, пунктуаційних та стильових норм української літературної мови (на конкретних прикладах). Значення мовної культури для роботи вчителя. Загальносуспільне значення норм літературної мови.

Фонетика. Графіка і Орфографія. Орфоепія. Тверді і м'які приголосні звуки. Відображення звуків мови на письмі. Український наголос. Поняття про фонетичну транскрипцію української мови.

Склад слова. Типи складів. Основні правила складоподілу в українській мові.

Чергування звуків і відображення їх на письмі. Позиційні чергування голосних звуків. Ненаголошені [e], [u], [o] у різних морфемах. Чергування [y] з [ÿ] (орфографічно *в*) та [i] з [ï]. Особливості їх вимови. Історичні чергування голосних звуків. Найдавніші чергування [e] – [o]; [i] – [a]; [e] – [i]; [o] – [a]. Чергування [o], [e] з [i]. Чергування [e] з [o] після шиплячих та [j]. Звук [a] з етимологічного [o]. Особливості їх вимови.

Чергування приголосних [z], [к], [x] з [ж], [ч], [ш] і [з'], [ц'], [с']. Зміни приголосних при словотворенні: [z], [ж], [з] + -ськ[уй], -ств[o] = -зьк[уй], -ств[o]; [к], [ч], [ц] + ськ[уй], -ств[o] = -цьк[уй], -цтв[o]; [x], [ш], [с] + -ськ[уй], -ств[o] = -ськ[уй], -ств[o]. Особливості написання та вимови.

Відображення національної специфіки української мови у чергуваннях голосних і приголосних звуків.

Позначення м'якості приголосних на письмі вживанням м'якого знака та букв *ї, я, ю, є*. Написання м'якого знака в кінці і в середині слів. Випадки, коли м'який знак не пишеться.

Подвоєння і подовження приголосних. Спрощення у групах приголосних, їх вимова. Вживання апострофа. Випадки, коли апостроф не пишеться. Сполучення літер *йо,ьо*.

Уподібнення приголосних за дзвінкістю/глухістю, за твердістю/м'якістю, за місцем і способом творення. Зіставлення написання та вимови звуків і звукосполук при уподібненні.

Орфоепія. Норми сучасної української вимови. Причини відхилення від орфоепічних норм. Основні риси правильної української літературної вимови. Вимова голосних у наголошеній і ненаголошеній позиціях. Вимова окремих приголосних і звукосполук. Вимова іншомовного походження.

Графіка і Орфографія. Вживання великої букви. Правопис прізвищ, імен, по-батькові. Правопис географічних назв, написання адреси особи, установи тощо.

Правопис слів іншомовного походження. Правопис прізвищ та географічних назв іншомовного походження.

Перенос частин слів з рядка в рядок. Нетотожність понять «поділ слова на склади» і «перенесення частин слова з рядка в рядок». Загальні правила переносу. Технічні правила переносу.

Графіка української мови. Український алфавіт. Нелітерні графічні засоби писемної мови: апостроф, знак наголосу, розділові знаки, знаки параграфів, дефіс, пропуски між словами, параграфами тощо.

Звуко-буквенні співвідношення. Букви на позначення голосних звуків. Букви на позначення приголосних звуків. Букви, що не передають один звук і що передають два звуки.

Будова слова і словотвір. Способи словотвору. Значущі частини слова (морфеми), їх роль у слові. Основа слова. Правопис префіксів *з-, роз-, без-, воз-, пре-, при-, при-*.

Морфологія і орфографія.

Іменник. Рід і число іменників. Поділ іменників на відміни і групи за системою відмінкових закінчень.

Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників I відміни: родовий відмінок однини (тверда група – закінчення *-и*, м'яка група і мішана – *-і*); давальний і місцевий відмінки однини (закінчення *-і* та чергування приголосних перед ним); вимова звукосполучень [жц'], [шц'] дошці, [чц'], [т'ц'], [з'д'ц'], [с'т'ц']; орудний відмінок однини (закінчення *-єю* в іменниках мішаної групи); клична форма (різні закінчення для іменників твердої та м'якої та мішаної груп, для іменників чоловічого та жіночого роду); родовий відмінок множини (нульове закінчення, м'який знак у кінці слів, паралельні форми; передача на письмі ненаголошених голосних |e|, |u|; поява голосних |o|, |e|; збереження подвоєння в словах іншомовного походження; закінчення *-ах* (а не *-ам*) у місцевому відмінку множини.

Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників II відміни: *-а(-я)*, *-у(-ю)* у родовому відмінку однини, паралельні закінчення; закінчення *-ові(-еві)*, *-у(-ю)* у давальному і місцевому відмінках однини, паралельні форми; зміна приголосних |z|, |k|, |x| на |z|, |ц|, |с| перед *i*; залежність відмінкових закінчень іменників чоловічого роду у знахідному відмінку однини від лексико-семантичного поділу їх на істоти і неістоти; паралельні закінчення; закінчення *-ом*, *-ем*, *-єм* в орудному відмінку однини; закінчення іменників у кличній формі (*-у(-ю)*, *-е*); закінчення *-и*, *-а(-я)*, *-і(-ї)* у називному відмінку множини; наявність паралельних форм; закінчення *-ів* і нульове закінчення у родовому відмінку множини; наявність паралельних форм; закінчення у назвах істот і неістоту знахідному відмінку множини, наявність паралельних форм; паралельні форми в орудному відмінку множини; закінчення *-ах* (а не *-ам*) у місцевому відмінку множини.

Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників III відміни: наявність і відсутність подвоєння літер перед закінченням *-ю* в орудному відмінку однини; апостроф перед закінченням *-ю*; особливості відмінювання іменника мати; закінчення *-ах*, *-ях* (а не *-ам*, *-ям*) у місцевому відмінку множини.

Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників IV відміни: суфіксальні форми непрямих відмінків типу *теляти*, *поросяти*; безсуфіксні та суфіксальні форми в родовому й орудному відмінках іменників типу *ім'я*, *плем'я*.

Відмінювання іменників, які перебувають поза відмінами.

Грамаітичний зв'язок незмінюваних іменників та ініціальних абревіатур з іншими словами в реченні.

Написання складних іменників разом і з дефісом.

Прикметник. Поділ прикметників на групи за значенням: вищий і найвищий ступені порівняння якісних прикметників. Особливості вживання синтетичних і аналітичних форм вищого і найвищого ступенів якісних прикметників. Поділ прикметників на групи за типами змінювання. Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень прикметників твердої та м'якої групи; паралельні форми закінчень у місцевому відмінку однини. Особливості відмінювання прикметників на *-лиций*.

Особливості вживання повних і коротких форм прикметників.

Написання складних прикметників разом і з дефісом.

Числівник. Розряди числівників за значенням і будовою. Зв'язок числівників із іменниками.

Відмінювання простих (власне кількісних) числівників *один*, *два*, *три*, *чотири*, *п'ять* – *десять* тощо; *сорок*, *сто*; паралельні форми (*п'яти*, і *п'ятьох*); правопис відмінкових закінчень (*м'який знак*).

Відмінювання і правопис складних числівників на позначення десятків і сотень.

Відмінювання і правопис складених числівників.

Відмінювання і правопис неозначено-кількісних, збірних, дробових і порядкових числівників.

Правильне наголошування числівників (одинáдцять, чотирáдцять, сімна́дцять, вісімна́дцять тощо).

Займенник. Розряди займенників. Відмінювання і правопис особових та зворотного займенника. Паралельні відмінкові форми. Прийменники при особових займенниках у непрямих відмінках.

Відмінювання займенників за прикметниковим і числівниковим зразками.

Специфіка творення і правопис заперечених та неозначених займенників. Вияв у них національної специфіки української мови.

Дієслово. Поділ дієслів на дієвідміни. Дієвідмінювання дієслів. Правопис особових закінчень дієслів: *е, є* у закінченнях дієслів першої дієвідміни та *и, ї* у закінченнях дієслів другої дієвідміни, м'який знак у закінченнях дієслів. Паралельні закінчення в особових формах дієслів (*-емо, -ем, -імо, -ім* та ін.), особливості їх функціонування в українській мові.

Творення і правопис дієприкметників в українській мові (суфікси *-уч-* (*-юч-*), *-ач-(-яч-)*, *-л-*, *-н-*, *-ен-*, *-ан-(-ян-)*).

Творення та правопис дієприслівників (суфікси *-учи (-ючи)*, *-ачи (-ячи)*, *-ши, -вши*). Написання *и* в суфіксах дієприслівників недоконаного виду і закінчення *-і* – у називному відмінку множини активних дієприкметників теперішнього часу.

Написання *н* і *нн* у суфіксах дієприкметників і прикметників.

Вираження національної специфіки української мови у творенні і правописі дієприкметників та дієприслівників.

Прислівник. Особливості творення прислівників. Написання прислівників разом і з дефісом. Правопис прислівникових сполучень. Написання *не, ні* у прислівниках. Написання *н, нн* у прислівниках.

Службові слова. Службова функція прийменників, сполучників і часток. Правопис складних прийменників разом і з дефісом. Правопис складних прийменників типу *з приводу, в силу, на випадок, по лінії* тощо. Написання і вимова кінцевих дзвінких приголосних прийменників *з, без, через, повз, від, під, попід, між, понад* тощо перед початковим глухим приголосним наступного слова.

Правопис складних і складених сполучників. Роль наголосу в розмежуванні сполучників і однозвучних з ними слів, що належать до інших частин мови.

Написання часток разом, із дефісом і окремо.

Написання часток *не* і *ні* з різними частинами мови.

Правопис вигуків, звуконаслідувальних слів і цілих мовних виразів етикету.

Синтаксис і пунктуація. Речення та його інтонаційне оформлення. Типи речень за комунікативним призначенням. Порядок слів у простому реченні. Словосполучення, смислові відношення, типи підрядного зв'язку.

Просте двоскладне речення. Головні члени речення, їх типи і способи вираження. Тире між підметом і присудком. Другорядні члени речення; їх роль у формуванні семантико-граматичної структури речення. Додаток і означення, їх типи і способи вираження. Прикладка як різновид означення. Дефіс і лапки при прикладці. Обставини, їх типи і способи вираження.

Односкладні речення. Типи односкладних речень: означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові, інфінітивні та номінативні.

Неповні речення. Тире на місці пропущеного члена речення.

Однорідні члени речення. Кома і крапка з комою між однорідними членами. Однорідні і неоднорідні означення. Узагальнюючі слова при однорідних членах речення. Двокрапка і тире при узагальнюючих словах у реченнях з однорідними членами.

Відокремлені другорядні члени речення. Розділові знаки при відокремлених означеннях і прикладках. Розділові знаки при відокремлених обставинах. Уточнюючі слова і звороти та розділові знаки при них. Розділові знаки при порівняльних зворотах.

Звертання, його значення, способи вираження. Розділові знаки при звертанні.

Вставні слова, словосполучення та речення. Розділові знаки при вставних словах і словосполученнях. Вставлені речення. Розділові знаки при вставних і вставлених реченнях.

Розділові знаки при вигуках. Розділові знаки при словах-реченнях.

Складне речення. Складносурядні речення. Кома, крапка з комою і тире у складносурядних реченнях.

Складнопідрядні речення. Кома у складнопідрядних реченнях із простими, складними і складеними сполучниками. Крапка з комою, інші розділові знаки між частинами складнопідрядних речень.

Складнопідрядні речення з кількома підрядними: супідрядність і послідовна підрядність. Розділові знаки у складнопідрядних реченнях із кількома підрядними.

Безсполучникові складні речення. Кома, крапка з комою, тире, двокрапка у безсполучникових складних реченнях.

Складні речення зі сполучниковим і безсполучниковим зв'язками: із сурядністю та підрядністю, із сурядністю та безсполучниковістю, із підрядністю та безсполучниковістю, із сурядністю, підрядністю та безсполучниковістю та ін. Розділові знаки у реченнях змішаного типу.

Пряма і непряма мова. Розділові знаки при прямій мові. Зміна прямої мови на непряму та відповідні зміни у постановці розділових знаків.

Діалог. Розділові знаки при діалозі.

Цитата. Розділові знаки при цитатах. Лапки при цитатах.

Структура навчальної дисципліни

014.01 Середня освіта (українська мова та література)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усяго	у тому числі					усяго	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Фонетика. Графіка і орфографія. Орфоєпія. Будова слова і словотвір												
Діагностичний диктант. Вступ	3		2			1	4		2			2
Склад слова. Типи складів	3		2			1	4					4
Історичні зміни в системі вокалізму	2		2				4					4
Чергування приголосних звуків	3		2			1	4					4
Уживання м'якого знака та апострофа	3		2			1	4					4
Зміни в системі консонантизму	4		2			2	4					4
Орфоєпія	2					2	4					4
Правопис великої літери	3		2			1	4					4
Орфограми в словах іншомовного походження	3		2			1	4					4
Орфографія. Правила переносу	2					2	4					4
Морфеміка і словотвір	2					2	6					6
Разом за змістовим модулем 1	30		16			14	46		2			44
Змістовий модуль 2. Морфологія і орфографія												
Морфологія. Іменник	4		2			2	6		2			4
Правописні та граматичні особливості відмінювання іменників	2		2				4					4
Іменники поза відмінками. Незмінювані іменники. Абревіатури	2		2				4					4
Правопис складних слів	2					2	4					4
Прикметник	4		2			2	4					4
Числівник	3		2				4					4
Займенник	3		2				4					4
Дієслово. Дієприкметник. Дієприслівник. Прислівник	6		2			4	10					10
Службові слова	4		2			2	4					4
Разом за змістовим модулем 2	30		16			14	44		2			42
Змістовий модуль 3. Синтаксис і пунктуація. Просте речення												
Речення як основна комунікативна одиниця синтаксису. Словосполучення як мінімальна синтаксична одиниця	4		2			2	8		2			6

Просте двоскладне речення	6		2			4	10					10
Другорядні члени речення	6		2			4	8					8
Однокладні речення	6		2			4	10					10
Однорідні члени речення	6		2			4	6					6
Відокремлені другорядні члени	6		2			4	8					8
Звертання	4		2			2	4					4
Вставні та вставлені елементи	5		2			3	6					6
Контрольна робота	2		2									
Разом за змістовим модулем 3	45		18			27	60		2			58
Змістовий модуль 4. Синтаксис і пунктуація. Складне речення												
Складне речення. Складносурядні речення	10		6			4	10		2			8
Складнопідрядні речення	10		6			4	10					10
Складнопідрядні речення з кількома підрядними	10		6			4	10					10
Безсполучникові складні речення	10		6			4	10					10
Складні речення зі сполучниковим і безсполучниковим зв'язками	12		6			6	12		2			10
Пряма і непряма мова. Цитата	6		4			2	8					8
Контрольна робота	2		2									
Разом за змістовим модулем 4	60		36			24	60		4			56
Усього годин	165		86			79	210		10			200

014.01 Середня освіта (українська мова та література)

**Змістовий модуль 1. Фонетика. Графіка і орфографія. Орфоепія.
Будова слова і словотвір
Практичні модулі**

№	Тема	План	Год.
1.	Диктант на перевірку грамотності. Загальні відомості про мову	Українська мова серед інших слов'янських мов. Національні риси української мови на всіх мовних рівнях. Писемна й усна форми сучасної української літературної мови. Загальна характеристика норм української літературної мови.	2
2.	Основні правила складоподілу	Склад слова. Типи складів. Український наголос. Поняття про фонетичну транскрипцію.	2
3.	Історичні чергування голосних звуків	Найдавніші чергування /e/ - /o/, /i/ - /a/, /e/ з /i/, /o/ - /a/. Чергування /o/, /e/ з /i/. Чергування /e/ з /o/ після шиплячих та /й/. Звук /a/ з етимологічного /o/. Ненаголошені /e/, /u/, /o/ у різних морфемах. Чергування /y/ з /y/ (орфографічно <i>ь</i>) та /i/ з /й/.	2
4.	Особливості чергування приголосних звуків в українській мові	Чергування приголосних /г/, /к/, /х/ з /ж/, /ч/ /ш/ і /з'/, /ц'/, /с'/ . Зміни приголосних при словотворенні.	2
5.	Правила вживання м'якого знака та апострофа. Сполучення літер <i>йо, ьо</i>	Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Сполучення літер <i>йо, ьо</i> .	2
6.	Подвоєння, подовження, спрощення, уподібнення	Подвоєння і подовження приголосних. Спрощення в групах приголосних, їх вимова. Уподібнення приголосних за дзвінкістю (глухістю, твердістю), м'якістю, способом і місцем творення.	2
7.	Правила вживання великої літери.	Правопис прізвищ, імен, по-батькові. Правопис географічних назв. Написання адреси особи, установи тощо.	2
8.	Правопис слів іншомовного походження	Подвоєння у словах іншомовного походження. Апостроф у словах іншомовного походження. М'який знак у запозичених словах. Правопис <i>и, і, ї, є, е</i> у власних і загальних назвах іншомовного походження.	2

Модулі самостійної роботи

№	Тема	Види і форми	Год.
1.	Загальносуспільне значення норм літературної мови. Значення культури для роботи вчителя	Підготовка презентації про роль державної мови в житті суспільства	1
2.	Основні правила складоподілу в українській мові	Виконання тренувальних вправ, спрямованих на вміння правильно ділити слова на склади	1
3.	Відображення національної специфіки української мови у чергуваннях голосних і приголосних звуків	Робота з текстами, що ілюструють фонетичні особливості української мови, зокрема аналіз закону милозвучності	1
4.	Уживання <i>ьо, йо</i>	Аналіз проблемних уживань буквосполучень <i>ьо, йо</i> ; виконання тренувальних вправ за поданими орфограмами	1
5.	Зміни приголосних звуків	Опрацювання правил щодо подвоєння, подовження і спрощення. Виконання тренувальних вправ	2
6.	Норми сучасної української вимови. Причина відхилення від орфоепічних норм	Визначення основних рис правильної української літературної вимови. Практичне виконання вправ на встановлення вимови окремих приголосних і звукосполук, голосних у наголошеній і ненаголошеній позиціях, слів іншомовного походження	2
7.	Написання слів із великої літери	Розрізнення випадків уживання малої та великої літер. Виконання тренувальних вправ на написання власних назв	1
8.	Українські та іншомовні слова. Принципи розрізнення	Опрацювання основних орфограм у словах іншомовного походження, зокрема власних назв – прізвищ і географічних назв. Виконання тренувальних вправ	1
9.	Правила переносу слів на письмі	Перенос частин слів з рядка в рядок. Опрацювання загальних і технічних правил переносу. Виконання тренувальних вправ	2
10.	Будова слова і словотвір. Способи слвотвору	Морфемний аналіз слова. Розбір значущих частин слова з урахуванням правописних особливостей, зокрема префіксів <i>з-, роз-, без-, воз-, пре-, при-, прі-</i>	2

Змістовий модуль 2. Морфологія і орфографія

Практичні модулі

№	Тема	План	Год.
1.	Іменник як самостійна частина мови	Поділ іменників на відміни і групи за системою відмінкових закінчень.	2
2.	Особливості відмінювання іменників I-IV відмін	Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників I відміни. Правопис закінчень іменників II відміни. Правопис закінчень <i>-а (-я), -у (-ю)</i> у Р. в. іменників II відміни. Правопис відмінкових закінчень III відміни. Правопис відмінкових закінчень IV відміни.	2
3.	Складні випадки відмінювання іменників	Відмінювання іменників, які перебувають поза відмінами. Відмінювання множинних іменників. Невідмінювані іменники та аббревіатури. Граматичний зв'язок незмінюваних іменників та ініціальних аббревіатур з іншими словами в реченні.	2
4.	Прикметник як самостійна частина мови	Поділ прикметників на групи за значенням. Вищий і найвищий ступені порівняння. Поділ прикметників за типами відмінювання. Особливості відмінювання прикметників на <i>-лиций</i> .	2
5.	Числівник як самостійна частина мови	Розряди числівників за значенням і будовою. Зв'язок числівників з іменниками. Відмінювання і правопис простих, складних і складених числівників.	2
6.	Займенник як самостійна частина мови	Розряди займенників. Відмінювання і правопис особових і зворотного займенників. Відмінювання займенників за прикметниковим і числівниковим зразками. Творення і правопис заперечних та неозначених займенників.	2
7.	Дієслово як самостійна частина мови. Дієприкметник і дієприслівник як особливі форми дієслова. Прислівник	Поділ дієслів на дієвідміни. Дієвідмінювання дієслів. Правопис особових закінчень дієслів I, II дієвідмін. Творення і правопис дієприкметників. Творення і правопис дієприслівників. Написання прислівників разом і через дефіс. Написання <i>не, ні</i> у прислівниках.	2
8.	Службові слова: прийменник, сполучник, частка	Правопис складних прийменників разом, через дефіс і окремо. Правопис складних і складених сполучників. Написання часток разом, через дефіс і окремо. Написання часток <i>не, ні</i> з різними частинами мовами.	2

Модулі самостійної роботи

№	Тема	Види і форми	Год.
1.	Рід і число іменників	Виконання практичних вправ для визначення числа та роду іменників	2
2.	Правопис складних слів	Виконання тренувальних вправ, спрямованих на розрізнення написання складних слів разом, окремо і з дефісом	2
3.	Особливості вживання повних і коротких прикметників	Визначення відмінностей між формами повних і коротких прикметників. Робота з текстом: пошук повних і коротких прикметників, визначення їх граматичних і стилістичних особливостей	2
4.	Складні випадки наголошення і відмінювання числівників і займенників	Тренування правильного наголошування числівників (<i>одинадцять, чотирнадцять, сімнадцять, вісімнадцять</i> тощо). Виконання вправ на відмінювання числівників і займенників за прикметниковим і числівниковим зразками	2
5.	Написання <i>н</i> і <i>nn</i> у суфіксах дієприкметників і прикметників. Особливості творення прислівників	Розрізнення випадків уживання <i>н</i> та <i>nn</i> , виконання тренувальних вправ. Аналіз способів творення прикметників	4
6.	Службова функція прийменників, сполучників і часток.	Робота з текстом: пошук слів і визначення їх граматичних і стилістичних особливостей	2

Змістовий модуль 3. Синтаксис і пунктуація. Просте речення

Практичні модулі

№	Тема	План	Год.
1.	Поняття про речення, основні особливості. Смыслові відношення та типи підрядного зв'язку між компонентами словосполучення	Речення та його інтонаційне оформлення. Типи речень за комунікативним призначенням. Типи словосполучень.	2
2.	Просте двоскладне речення: граматичні та пунктуаційні особливості	Головні члени речення, їх типи і способи вираження. Тире між підметом і присудком.	2
3.	Другорядні члени речення, їх роль у формуванні семантико-граматичної структури речення	Додаток і означення, їх типи і способи вираження. Обставини, їх типи і способи вираження.	2
4.	Однокладні речення: типи, граматичні ознаки	Типи однокладних речень. Неповні речення. Тире на місці пропущеного члена речення.	2
5.	Однорідні члени речення у структурі простого речення	Кома і крапка з комою між однорідними членами. Однорідні і неоднорідні означення. Узагальнюючі слова при однорідних членах речення. Двокрапка і тире при узагальнюючих словах у реченнях з однорідними членами.	2
6.	Відокремлені другорядні члени речення у структурі простого речення	Розділові знаки при відокремлених означеннях і прикладках. Розділові знаки при відокремлених обставинах. Розділові знаки при порівняльних зворотах	2
7.	Звертання у структурі простого речення	Звертання, його значення, способи вираження. Розділові знаки при звертанні.	2
8.	Вставні слова та вставлені речення у структурі простого речення	Вставні слова, словосполучення та речення. Розділові знаки при вставних словах і словосполученнях. Вставлені речення. Розділові знаки при вставних і вставлених реченнях.	2
9.	Контрольна робота	Синтаксичний аналіз простого речення.	2

Модулі самостійної роботи

№	Тема	Види і форми	Год.
1.	Порядок слів у простому реченні	Робота з текстом: пошук речень із прямим і зворотним порядком слів. Моделювання речень із інверсією	2
2.	Особливості простого двоскладного речення	Синтаксичний розбір різних типів простого двоскладного речення	4
3.	Другорядні члени речення у структурі простого двоскладного речення	Аналіз прикладки як різновиду означення. Дефіс і лапки при прикладці	4
4.	Особливості односкладних речень	Синтаксичний розбір різних типів односкладного речення	4
5.	Однорідні члени речення у структурі простого двоскладного речення	Виконання пунктуаційних вправ щодо вживання розділових знаків при узагальнюючих словах та однорідних членах	4
6.	Відокремлені другорядні члени речення у структурі простого двоскладного речення	Виконання пунктуаційних вправ щодо вживання розділових знаків при відокремлених членах речення різних типів	4
7.	Звертання у структурі простого двоскладного речення	Виконання тренувальних вправ, спрямованих на визначення способів вираження звертань та їхнього грамотного пунктуаційного відокремлення	2
8.	Вставні та вставлені елементи у структурі простого двоскладного речення	Виконання пунктуаційних вправ щодо вживання розділових знаків при вставних та вставлених елементах	3

Змістовий модуль 4. Синтаксис і пунктуація. Складне речення

Практичні модулі

№	Тема	План	Год.
1.	Складне речення. Складносурядні речення: граматичні та пунктуаційні особливості	Поняття про складносурядні речення. Кома, крапка з комою і тире у складносурядних реченнях.	6
2.	Складнопідрядні речення: граматичні та пунктуаційні особливості	Поняття про складнопідрядні речення. Кома у складнопідрядних реченнях з простими, складними і складеними сполучниками. Крапка з комою, інші розділові знаки між частинами складнопідрядних речень.	6
3.	Складнопідрядні речення з кількома підрядними: граматичні та пунктуаційні особливості	Поняття про складнопідрядні речення з кількома підрядними. Супідрядність і послідовна підрядність. Розділові знаки у складнопідрядних реченнях з кількома підрядними.	6
4.	Безсполучникові складні речення: граматичні та пунктуаційні особливості	Поняття про безсполучникові складні речення. Кома, крапка з комою, двокрапка, тире у безсполучникових складних реченнях.	6
5.	Складні речення зі сполучниковим і безсполучниковим зв'язками: граматичні та пунктуаційні особливості	Поняття про складні речення зі сполучниковим і безсполучниковим зв'язками. Розділові знаки у реченнях змішаного типу.	6
	Письмове оформлення прямої і непрямої мови, цитати	Пряма і непряма мова. Розділові знаки при прямій мові. Заміна прямої мови на непряму зі зміною розділових знаків. Діалог. Розділові знаки при діалозі. Цитата. Розділові знаки при цитатах. Лапки при цитатах.	4
	Контрольна робота	Синтаксичний аналіз складного речення.	2

Модулі самостійної роботи

№	Тема	Види і форми	К-сть годин
1.	Граматичні особливості складносурядних речень	Синтаксичний розбір різних типів складносурядного речення	4
2.	Граматичні особливості складнопідрядних речень	Синтаксичний розбір різних типів складнопідрядного речення	4
3.	Граматичні особливості складнопідрядних речень із кількома підрядними	Синтаксичний розбір різних типів складнопідрядного речення із кількома підрядними	4
4.	Граматичні особливості безсполучникових речень	Синтаксичний розбір різних типів безсполучникового речення	4
5.	Граматичні особливості складних речень із різними типами зв'язку	Синтаксичний розбір різних типів складносурядного речення	6
6.	Пунктуація при авторизації чужої думки	Письмове оформлення прямої та непрямої мови, цитат	2

Заочна форма навчання
014.01 Середня освіта (українська мова та література).

**Змістовий модуль 1. Фонетика. Графіка і орфографія.
 Орфоєпія. Будова слова і словотвір**

Практичні модулі

№	Тема	План	Год.
1.	Диктант на перевірку грамотності.	Написання діагностичного диктанту. Аналіз основних орфограм і пунктограм.	2

Модулі самостійної роботи

№	Тема	Види і форми	Год.
1.	Загальносуспільне значення норм літературної мови. Значення культури для роботи вчителя	Підготовка презентації про роль державної мови в житті суспільства	2
2.	Основні правила складоподілу в українській мові	Виконання тренувальних вправ, спрямованих на вміння правильно ділити слова на склади	4
3.	Історичні чергування голосних звуків	Визначення особливостей найдавніших чергувань /e/ – /o/; /i/ – /a/, /e/ – /i/, /o/ з /a/	4
4.	Відображення національної специфіки української мови у чергуваннях голосних і приголосних звуків	Робота з текстами, що ілюструють фонетичні особливості української мови, зокрема аналіз закону милозвучності	4
5.	Правила вживання м'якого знака та апострофа. Сполучення літер <i>йо,ьо</i>	Виконання тренувальних вправ щодо вживання м'якого знака, слів із апострофом та сполучень літер <i>йо,ьо</i> .	4
6.	Зміни приголосних звуків	Опрацювання правил щодо подвоєння, подовження і спрощення. Виконання тренувальних вправ	4
7.	Норми сучасної української вимови. Причина відхилення від орфоєпічних норм	Визначення основних рис правильної української літературної вимови. Практичне виконання вправ на встановлення вимови окремих приголосних і звукосполук, голосних у наголошеній і ненаголошеній позиціях, слів іншомовного походження	4
8.	Написання слів із великої літери	Розрізнення випадків уживання малої та великої літер. Виконання тренувальних вправ на написання власних назв	4
9.	Українські та іншомовні слова. Принципи розрізнення	Опрацювання основних орфограм у словах іншомовного походження, зокрема власних назв – прізвищ і географічних назв. Виконання тренувальних вправ	4
10.	Правила переносу слів	Визначення мовних і технічних особливостей переносу слів. Виконання тренувальних вправ.	4
11.	Будова слова і словотвір. Способи словотвору	Морфемний аналіз слова. Розбір значущих частин слова з урахуванням правописних особливостей, зокрема префіксів <i>з-, роз-, без-, воз-, пре-, при-, при-</i>	6

Змістовий модуль 2. Морфологія і орфографія

Практичні модулі

№	Тема	План	Год.
1.	Іменник як самостійна частина мови. Особливості відмінювання іменників I відміни	Поділ іменників на відміни і групи за системою відмінкових закінчень. Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників I відміни.	2

Модулі самостійної роботи

№	Тема	Вид і форма роботи	Год.
1.	Морфологія. Іменник як самостійна частина мови	Опрацювання теоретичних питань. Поділ іменників на відміни і групи за системою відмінкових закінчень.	4
2.	Особливості відмінювання іменників I-IV відмін	Опрацювання теоретичних питань. Правопис закінчень іменників I-IV відмін. Правопис закінчень <i>-а (-я), -у (-ю)</i> у Р. в. іменників II відміни. Виконання тренувальних вправ.	4
3.	Складні випадки відмінювання іменників	Опрацювання теоретичних питань. Відмінювання іменників, які перебувають поза відмінами. Відмінювання множинних іменників. Невідмінювані іменники та аббревіатури. Граматичний зв'язок незмінюваних іменників та ініціальних аббревіатур з іншими словами в реченні.	4
4.	Прикметник як самостійна частина мови	Опрацювання теоретичних питань. Поділ прикметників на групи за значенням. Вищий і найвищий ступені порівняння. Поділ прикметників за типами відмінювання. Особливості відмінювання прикметників на <i>-лиций</i> . Виконання тренувальних вправ.	4
5.	Числівник як самостійна частина мови	Опрацювання теоретичних питань. Розряди числівників за значенням і будовою. Зв'язок числівників з іменниками. Відмінювання і правопис простих, складних і складених числівників. Виконання тренувальних вправ.	4
6.	Займенник як самостійна частина мови	Опрацювання теоретичних питань. Розряди займенників. Відмінювання і правопис особових і зворотного займенників. Відмінювання займенників за прикметниковим і числівниковим зразками. Творення і правопис заперечних та неозначених займенників. Виконання тренувальних вправ.	4
7.	Дієслово як самостійна частина мови. Дієприкметник і дієприслівник як особливі форми дієслова. Прислівник	Опрацювання теоретичних питань. Поділ дієслів на дієвідміни. Дієвідмінювання дієслів. Правопис особових закінчень дієслів I, II дієвідмін. Творення і правопис дієприкметників. Творення і правопис дієприслівників. Написання прислівників разом і через дефіс. Написання <i>не, ні</i> у прислівниках. Виконання тренувальних вправ.	10
8.	Службові слова: прийменник, сполучник, частка	Опрацювання теоретичних питань. Правопис складних прийменників разом, через дефіс і окремо. Правопис складних і складених сполучників. Написання часток разом, через дефіс і окремо. Написання часток <i>не, ні</i> з різними частинами мови. Виконання тренувальних вправ.	4

Змістовий модуль 3. Синтаксис і пунктуація. Просте речення

Практичні модулі

№	Тема	Види і форми роботи	Год.
1.	Поняття про речення, основні особливості. Словосполучення як мінімальна синтаксична одиниця	Речення та його інтонаційне оформлення. Типи речень за комунікативним призначенням. Типи словосполучень.	2

Самостійна робота

№	Тема	Вид і форма робота	Год.
1.	Поняття про речення, основні особливості	Речення та його інтонаційне оформлення. Типи речень за комунікативним призначенням.	6
2.	Просте двоскладне речення	Головні члени речення, їх типи і способи вираження. Складання речень із тире між підметом і присудком.	10
3.	Другорядні члени речення, їх роль у формуванні семантико-граматичної структури речення	Додаток і означення, їх типи і способи вираження. Обставини, їх типи і способи вираження.	8
4.	Односкладні речення	Типи односкладних речень. Неповні речення. Тире на місці пропущеного члена речення.	10
5.	Однорідні члени речення	Кома і крапка з комою між однорідними членами. Однорідні і неоднорідні означення. Узагальнюючі слова при однорідних членах речення. Двокрапка і тире при узагальнюючих словах у реченнях з однорідними членами.	6
6.	Відокремлені другорядні члени речення	Розділові знаки при відокремлених означеннях і прикладках. Розділові знаки при відокремлених обставинах. Розділові знаки при порівняльних зворотах	8
7.	Звертання у структурі простого речення	Звертання, його значення, способи вираження. Розділові знаки при звертанні.	4
8.	Вставні слова та вставлені речення.	Вставні слова, словосполучення та речення. Розділові знаки при вставних словах і словосполученнях. Вставлені речення. Розділові знаки при вставних і вставлених реченнях.	6

Змістовий модуль 4. Синтаксис і пунктуація. Просте речення

Практичні модулі

№	Тема	План	Год.
	Складне речення. Складносурядні речення: граматичні та пунктуаційні особливості	Поняття про складносурядні речення. Кома, крапка з комою і тире у складносурядних реченнях.	2
	Складні речення зі сполучниковим і безсполучниковим зв'язками: граматичні та пунктуаційні особливості	Поняття про складні речення зі сполучниковим і безсполучниковим зв'язками. Розділові знаки у реченнях змішаного типу.	2

Самостійна робота

№	Тема	Види і форми роботи	К-сть годин
	Складне речення. Складносурядні речення: граматичні та пунктуаційні особливості	Опрацювання теоретичних питань. Поняття про складносурядні речення. Кома, крапка з комою і тире у складносурядних реченнях. Синтаксичний розбір різних типів складносурядного речення.	8
	Складнопідрядні речення: граматичні та пунктуаційні особливості	Опрацювання теоретичних питань. Поняття про складнопідрядні речення. Кома у складнопідрядних реченнях з простими, складними і складеними сполучниками. Крапка з комою, інші розділові знаки між частинами складнопідрядних речень. Синтаксичний розбір різних типів складнопідрядного речення.	10
	Складнопідрядні речення з кількома підрядними: граматичні та пунктуаційні особливості	Опрацювання теоретичних питань. Поняття про складнопідрядні речення з кількома підрядними. Супідрядність і послідовна підрядність. Розділові знаки у складнопідрядних реченнях з кількома підрядними. Синтаксичний розбір різних типів складнопідрядного речення із кількома підрядними.	10
	Безсполучникові складні речення: граматичні та пунктуаційні особливості	Опрацювання теоретичних питань. Поняття про безсполучникові складні речення. Кома, крапка з комою, двокрапка, тире у безсполучникових складних реченнях. Синтаксичний розбір різних типів безсполучникового речення.	10
	Складні речення зі сполучниковим і безсполучниковим зв'язками: граматичні та пунктуаційні особливості	Опрацювання теоретичних питань. Поняття про складні речення зі сполучниковим і безсполучниковим зв'язками. Розділові знаки у реченнях змішаного типу. Синтаксичний розбір різних типів складного Складні речення зі сполучниковим і безсполучниковим зв'язками.	10
	Письмове оформлення прямої і непрямої мови, цитати	Опрацювання теоретичних питань. Пряма і непряма мова. Розділові знаки при прямій мові. Заміна прямої мови на непряму зі зміною розділових знаків. Діалог. Розділові знаки при діалозі. Цитата. Розділові знаки при цитатах. Лапки при цитатах. Письмове оформлення прямої та непрямої мови, цитат.	8

Методи навчання

Комплексно застосовано різноманітні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, методи стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутніх учителів-словесників із урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

Із метою формування професійних компетентностей необхідними є репродуктивний метод, метод бесіди, метод вправ, різні види лінгвістичного аналізу та моделювання. Серед сучасних технологій доцільно обрано тестові симулятори Kahoot, Testpad, а також здобувачам вищої освіти рекомендовано готувати презентації в PowerPoint із окремих тем.

Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості.

Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному, письмовому, практичному і тестовому контролю.

Усний контроль включає в себе індивідуальне та фронтальне опитування, письмовий – письмові (комплексні) завдання та контрольні письмові роботи.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Система оцінювання знань студентів під час підсумкового контролю

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
Високий, А 100-90 балів, відмінно (5)	Студент має глибокі, міцні й системні знання з усього теоретичного курсу, чітко формулює дефініції, використовуючи спеціальну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, розуміє мету і завдання навчальної дисципліни, вміє застосовувати здобуті теоретичні знання в усіх видах лінгвістичного аналізу, вміє синтезувати знання з окремих параграфів, дає розгорнуту аргументацію кожного з теоретичних положень, покликаючись на думку вчених. Студент демонструє вміння визначати, оцінювати й пояснювати основні теоретичні положення, добирати й обґрунтовувати належність прикладів до певної категорії; порівнює, узагальнює, систематизує, інтерпретує готову наукову інформацію, виділяє головне, моделює мовні явища. Студент опрацював рекомендовану до курсу основну і додаткову літературу, демонструє вміння підтверджувати теоретичний матеріал прикладами, а також вміння і навички працювати з науковою літературою. Мовлення студента відповідає нормам української літературної мови та науковому стилю мовлення.
Вище достатнього, В	Відповідь студента інформативно повна, послідовна, аргументована. Студент знає теоретичний матеріал, покликається на думку дослідників, використовує фахову термінологію, вільно

<p>89-83 бали, добре (4)</p>	<p>володіє понятійним апаратом, чітко формулює дефініції, вдало добирає приклади, однак припускається окремих неточностей у викладі теорії, відсутність виразної особистісної позиції. Студент опрацював основну рекомендовану літературу до курсу, володіє нормами літературної мови.</p>
<p>Достатній, С 82-74 бали, добре (4)</p>	<p>Студент оволодів програмним матеріалом курсу повністю. Відповідь студента повна й аргументована, спирається на праці вчених. Студент виявляє вміння аналізувати інформацію, добути з різних джерел, систематизувати її, добирати належні приклади для обґрунтування теоретичних положень. Однак припускається помилок в обґрунтуванні деяких теоретичних положень, допускає неточності у формулюванні висновків. Мовлення студента відповідає нормам української літературної мови.</p>
<p>Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)</p>	<p>Студент знає основні теми курсу, але відповідь не повна і недостатньо аргументована, іноді не підкріплена прикладами, за обсягом відповідь складає дещо більше половини норми, характеризується повною завершеністю, зв'язністю, проте є недоліки за низкою показників: неповнота і поверховість у розкритті теми, порушення послідовності викладу та формулюванні висновків, бракує єдності стилю й системи у викладі, відсутня самостійність суджень. Мова студента містить стилістичні і граматичні помилки, не дотримується наукового стилю мовлення.</p>
<p>Середній, E 63-60 балів, задовільно (3)</p>	<p>Студент допускає порушення у викладі теоретичного матеріалу, теоретичні положення висвітлює поверхово і непереконливо, порушує послідовність і логічність викладу матеріалу, відсутні приклади для аргументації положень теоретичного матеріалу. Студент лише частково опрацював рекомендовану літературу, тому засвоїв значну частину теорії, але безсистемно. Мова студента містить стилістичні і граматичні помилки, не дотримується наукового стилю мовлення.</p>
<p>Початковий, FX 59-35 балів, незадовільно (2)</p>	<p>Студент має фрагментарні знання окремих частин курсу, помиляється у формулюванні дефініцій, має несформований понятійний апарат, допускає неправильні покликання на думку вчених, помиляється у тлумаченні; практично не володіє термінологією, допускає фактичні помилки при узагальненні та у всіх видах лінгвістичного аналізу. Студент не виконав вимог програми, не опрацював літературу рекомендовану для самостійного вивчення, не здатен самостійно виконати практичне завдання і зробити висновки.</p>
<p>Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)</p>	<p>Студент повністю не опрацював програмний матеріал, у його відповіді відсутня система теоретичних знань. Він частково відповідає на поставлені запитання, але сам неспроможний логічно і послідовно викласти матеріал, навести приклади. Студент не обізнаний з рекомендованою літературою, тому не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. У мовленні студента трапляються лексичні й граматичні помилки, відчувається брак достатнього словникового запасу, тому порушується науковий стиль викладу.</p>

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
<p style="text-align: center;">Високий, А 100-90 балів, відмінно (5)</p>	<p>Студент відмінно володіє теоретичним матеріалом, його відповідь відзначається повторною і вичерпністю знання матеріалу; він виявляє вміння вмотивовувати власне бачення аналізованих питань, покликаючись на думки вчених. При викладі теоретичного матеріалу студент виявляє належний рівень логічності та доказовості, наявність самостійних міркувань і висновків, що свідчить, що він ознайомився з рекомендованою до курсу науковою літературою, а також запропонованою до опрацювання додатковою літературою і використовує здобуту інформацію при висвітленні питання. Теоретичні положення підкріплені конкретними прикладами. Студент уміє застосувати теоретичні знання на практиці, пов'язуючи його з суміжними темами. Практичні завдання в аудиторії і задані додому виконав повністю. На додаткові запитання викладача відповідає чітко, послідовно, аргументовано. Студент уміє робити самостійні висновки, висловлює гіпотези, дискутує й аргументує, посиляючись на першоджерела.</p>
<p style="text-align: center;">Вище достатнього, В 89-83 бали, добре (4)</p>	<p>Студент знає проблемні питання, відповідь його повна й аргументована, свідчить про міцні знання матеріалу. У викладі використовує різні погляди вчених на обговорювану тему. Студент опрацював рекомендовану до курсу основну літературу, чутко відповідає на поставлені викладачем додаткові питання. Відповідь студента логічна, структурована. Свої теоретичні знання студент уміє застосовувати на практиці. Проте допускає деякі неточності у формулювання узагальнень та висновків й у використанні понятійного апарату.</p>
<p style="text-align: center;">Достатній, С 82-74 бали, добре (4)</p>	<p>Студент виявляє знання повного обсягу матеріалу, висвітлює різні точки зору на обговорювану тему. Він опрацював основну рекомендовану літературу, ознайомився з додатковою, але у викладі матеріалу допускається помилки у визначенні значимості того чи іншого джерела. На додаткові питання студент не завжди відповідає правильно, або не завжди підкріплює відповідь прикладами. У цілому студент вільно орієнтується в матеріалі, але інколи припускається одиничних помилок.</p>
<p style="text-align: center;">Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)</p>	<p>Студент у викладі теоретичного матеріалу допускає деякі порушення, відповідь студента неповна, поверхова, недостатньо аргументована. Студент знає значну частину матеріалу, але ці знання мають не системний характер. На додаткові питання викладача не завжди дає правильну, точну відповідь. Знає стандартні дефініції, основну термінологію теми. У мові викладу трапляються граматичні і стилістичні помилки.</p>
<p style="text-align: center;">Середній, E 63-60 балів, задовільно (3)</p>	<p>Відповідь студента не повна, поверхова, значна частина матеріалу не опрацьована. Матеріал студентом засвоєний на рівні невпевненого переказування, вивчене відтворює не завжди логічно й послідовно, але доцільно наводить приклади, знає основні дефініції і термінологію теми. Мова містить лексичні і граматичні помилки, неправильне слововживання.</p>
<p style="text-align: center;">Початковий, FX 59-35 балів, незадовільно (2)</p>	<p>Студент не володіє знанням матеріалу, допускає неточності і помилки при посиланні на факти і приклади. На додаткові питання відповідає лише частково. Студент не обізнаний з рекомендованою літературою, тому не володіє термінологією і не здатен</p>

	сформулювати дефініції. Мовлення студента відзначається бідністю, відчувається брак достатнього словникового запасу.
Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)	Студент повністю не знає фактичного матеріалу, неправильно витлумачує факти, подає помилкову аргументацію, на додаткові питання дає неправильну відповідь. Виявляє слабке володіння нормами сучасної української літературної мови.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
Високий, A 100-90 балів, відмінно (5)	Студент повно і всебічно розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і може аргументовано її доводити. Усі види практичних завдань правильно виконані та оформлені належним чином.
Вище достатнього, B 89-83 бали, добре (4)	Загалом студент повно розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє належні знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак недостатньо аргументовано її доводить. Усі види практичних завдань правильно виконані та оформлені належним чином, проте трапляються поодинокі помилки у виконанні.
Достатній, C 82-74 бали, добре (4)	Студент розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, оперує поняттями і термінологією, демонструє знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак не може її довести. Усі види практичних завдань виконані та оформлені належним чином, проте допущено помилки у виконанні завдань.
Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)	Студент розкриває не всі питання, винесені для самостійного опрацювання, невпевнено оперує поняттями і термінологією, демонструє знання більшості джерел. При виконанні практичних завдань припускається помилок, виконані завдання оформлені належним чином, однак деякі завдання не виконані.
Середній, E 63-60 балів, задовільно (3)	Студент розкриває окремі питання, винесені для самостійного опрацювання, недостатньо розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається помилок, матеріал викладає нелогічно. Завдання, винесені на самостійне опрацювання, виконані лише на 50%, допущено помилки при їх оформленні.
Початковий, FX 59-35 балів, незадовільно (2)	Студент у загальних рисах розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, не розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається помилок, матеріал викладає нелогічно. Виконуються лише окремі завдання, винесені на самостійне опрацювання, не дотримуючись вимог при їх оформленні.
Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)	Студент повністю не знає матеріал, винесений на самостійне опрацювання. Не виконані завдання, винесені на самостійне опрацювання.

Критерії оцінювання презентацій

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
<p style="text-align: center;">Високий, А 100-90 балів, відмінно (5)</p>	<p>Студент, який чітко виконав такі вимоги: зміст презентації відповідає поставленим дидактичним цілям і завданням; дотримано прийняті правила орфографії, пунктуації, скорочень і правила оформлення тексту; відсутні фактичні помилки; достовірно представлена інформація; лаконічний текст на слайді; зміст кожної частини текстової інформації логічно завершений; інформація подана привабливо, оригінально; текст виразно видно на тлі слайда, використано контрастні кольори для фону і тексту. На останньому слайді вказується перелік використаних джерел, активні і точні покликання на всі графічні об'єкти.</p>
<p style="text-align: center;">Вище достатнього, В 89-83 бали, добре (4)</p>	<p>Студент, у якого зміст презентації відповідає поставленим завданням; дотримано правила орфографії, пунктуації, оформлення тексту; відсутні фактичні помилки; достовірно представлена інформація; наявний лише один логічний наголос, не завжди лаконічний текст на слайді. На останньому слайді вказується перелік використаних джерел.</p>
<p style="text-align: center;">Достатній, С 82-74 бали, добре (4)</p>	<p>Студент, у якого зміст презентації відповідає поставленим завданням; в основному дотримано правила орфографії, пунктуації, оформлення тексту; відсутні фактичні помилки; достовірно представлена інформація; наявний лише один логічний наголос, не завжди лаконічний текст на слайді, є певні зауваження щодо привабливості поданої інформації. На останньому слайді вказується перелік використаних джерел.</p>
<p style="text-align: center;">Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)</p>	<p>Студент, у якого презентація відповідає поставленим завданням; однак наявні орфографічні, пунктуаційні помилки, не повністю дотримано правила оформлення тексту; зміст кожної частини текстової інформації логічно завершено.</p>
<p style="text-align: center;">Середній, E 63-60 балів, задовільно (3)</p>	<p>Студент, у якого презентація не завжди відповідає поставленим завданням; наявні орфографічні, пунктуаційні помилки, не повністю дотримано правила оформлення тексту; зміст кожної частини текстової інформації логічно завершено.</p>
<p style="text-align: center;">Початковий, FX 59-35 балів, незадовільно (2)</p>	<p>Студент, у презентації якого порушена стислість і лаконічність викладу, текст має недостатню інформативність; відповідність змісту презентації не відповідає поставленим дидактичним цілям і завданням; наявні орфографічні та пунктуаційні помилки.</p>
<p style="text-align: center;">Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)</p>	<p>Студент не підготував презентацію.</p>

Критерії оцінювання виконання студентами контрольних робіт

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
Високий, А 100-90 балів, відмінно (5)	Студент ґрунтовно засвоїв програмний матеріал, повністю та правильно виконав усі завдання контрольної роботи; робота оформлена належним чином (відсоток правильних відповідей 86-100 %).
Вище достатнього, В 89-83 бали, добре (4)	Студент правильно та повністю виконав завдання контрольної роботи, проте допустив незначні помилки, деякі неточності; робота оформлена належним чином (відсоток правильних відповідей 79-85 %).
Достатній, С 82-74 бали, добре (4)	Студент повністю, однак з деякими помилками виконав завдання контрольної роботи; допустив неточності при виконанні завдань, робота оформлена в довільному порядку (відсоток правильних відповідей 71-78%).
Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)	Студент не повністю виконав завдання контрольної роботи, допустив помилки, у роботі наявні деякі неточності, що свідчить про недостатнє засвоєння теоретичного матеріалу (відсоток правильних відповідей 64-70 %).
Середній, E 63-60 балів, задовільно (3)	Студент виконав не усі завдання контрольної роботи, допустив значні помилки, що свідчить про недостатнє засвоєння теоретичного матеріалу (відсоток правильних відповідей 56-63 %).
Початковий, FX 59-35 балів, незадовільно (2)	Студент не виконав завдання контрольної роботи або виконав із суттєвими помилками, що свідчить про незнання теоретичного матеріалу (відсоток правильних відповідей 27-55 %).
Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)	Студент не виконав завдання контрольної роботи (відсоток правильних відповідей 0-26%)

Критерії оцінювання диктантів

Кількість помилок	Оцінка
I—II курс (210 слів)	
0/0	A 5 (відмінно)
0/1, 0/2	B 4 (добре)
½, 1/1	C 4 (добре)
2/1, 2/2	D 3 (задовільно)
2/3, 3/3	E 3 (задовільно)
0/4, 4/0	F X 2, 1 (незадовільно)
III курс (250 слів)	
0/0	A 5 (відмінно)
0/1	B 4 (добре)
1/1	C 4 (добре)
2/2	D 3 (задовільно)
2/3	E 3 (задовільно)
3/4	F X 2, 1 (незадовільно)
4 курс (280 слів)	
0/0	A 5 (відмінно)
0/1	B 4 (добре)
1/0	C 4 (добре)
1/1	D 3 (задовільно)
1/2	E 3 (задовільно)
2/3	F X 2, 1 (незадовільно)

Критерії оцінювання тестових завдань

Час виконання 80 хвилин

Структура тесту

Тест складається з **30 завдань**, за які студент може набрати 46 тестових балів.

За умови успішного розв'язання тестових завдань, студент може набрати від 23 до 46 тестових балів. Студентові, який набрав від 1 до 22 тестових балів, тест не зараховується.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань

Оцінка «відмінно» – студент дав не менше 90% правильних відповідей.

Оцінка «добре» – студент дав не менше 70% правильних відповідей.

Оцінка «задовільно» – студент дав не менше 50% правильних відповідей.

Оцінка «незадовільно» – студент дав менше 50% правильних відповідей.

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ
46	100	А відмінно	22	59	FX Незадовільно
45	97		21	56	
44	95		20	52	
43	93		19	49	
42	91		18	45	
41	89	В добре	17	42	
40	86		16	38	
39	84		15	35	
38	82		14	34	
37	80		13	29	
36	78	12	26		
35	76	11	23		
34	74	10	21		
33	72	9	19		
32	71	D задовільно	8	17	
31	69		7	15	
30	67		6	13	
29	67		5	10	
28	65		4	8	
27	64	E задовільно	3	6	
26	63		2	4	
25	62		1	2	
24	61		0	1	
23	60				

Критерії оцінювання тестових завдань

Структура тесту

Тест складається з **50 завдань**, за які студент може набрати 75 тестових балів.

За умови успішного розв'язання тестових завдань, студент може набрати від 38 до 75 тестових балів. Студентові, який набрав від 1 до 37 тестових балів, тест не зараховується.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань

Оцінка «відмінно» – студент дав не менше 90% правильних відповідей.

Оцінка «добре» – студент дав не менше 70% правильних відповідей.

Оцінка «задовільно» – студент дав не менше 50% правильних відповідей.

Оцінка «незадовільно» – студент дав менше 50% правильних відповідей.

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ
75	100	А відмінно	37	59	FX незадовільно
74	98		36	48	
73	97		35	46	
72	96		34	45	
71	94		33	44	
70	93		32	42	
69	92		31	41	
68	90		30	40	
67	89	В добре	29	39	
66	88		28	38	
65	86		27	37	
64	85		26	34	
63	84		25	33	
62	82		24	32	
61	81	С добре	23	30	
60	80		22	29	
59	78		21	28	
58	77		20	26	
57	76		19	25	
56	74		18	24	
55	73	D задовільно	17	22	F незадовільно
54	72		16	21	
53	73		15	20	
52	70		14	18	
51	68		13	17	
50	70		12	16	
49	68		11	14	
48	66		10	13	
47	65		9	12	
46	64		8	10	
45	63	E задовільно	7	9	
44	62		6	8	
43	61		5	6	
42	60		4	5	
41	63		3	4	
40	62		2	2	
39	61		1	1	
38	60				

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Глазова О. Українська пунктуація: Навчальний посібник. Харків. Вид-во «Ранок», 2004. 352 с.
2. Зубков М. Українська мова / Універсальний довідник. Харків: ВД «Школа», 2009. 496 с.
3. Нечволод Л. Сучасний український правопис: комплексний довідник: правила, коментарі, приклади, винятки / 3-тє видання, виправлене та доповнене. Харків: Торсінг плюс, 2006. 223 с.
4. Тоцька Н. Українська пунктуація: Практикум: Навч.пос. Київ: Вища школа, 1990. 160 с.
5. Українська мова. Енциклопедія / За ред. В. Русанівського, О. Тараненка. Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2000. 752 с.
6. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови. Стереотип. вид. Київ: Наук. думка, 2003. 240 с.
7. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, Ін-т української мови. 4-те, випр. і доп. Київ: Наукова думка, 2008. 240 с.
8. Український правопис 2019 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>
9. Українська мова: Практикум і навч. посібник / Пазяк О., Сербенська О., Фурдуй М., Шевченко Л. Київ: Либідь, 2000. 384 с.
10. Фурдуй М. Українська мова. Практикум з правопису. Київ: Либідь, 2004. 269 с.
11. Шевчук С., Лобода Т. Практикум з української мови. Модульний курс. Київ: Вища школа, 2006. 326 с.
12. Ющук І. Практикум з правопису української мови. Київ: Освіта, 2000. 254 с.
13. Ющук І. Практикум з правопису і граматики української мови. Київ: Освіта, 2012. 270 с.

Допоміжна література

1. Білоус М., Сербенська О. Екологія українського слова. Практичний словник-довідник. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Франка, 2003. 68 с.
2. Бурячок А. Орфографічний словник: 4-те вид., доопрац. Київ: Наукова думка, 2002. 460 с.
3. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / Уклад. і голов. ред. В. Бусел. Київ: ВТФ «Перун», 2003. 896 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Голов ред. Бусел В. Київ, Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.
5. Головащук С. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. Київ: Либідь, 1995. 192 с.
6. Головащук С. Словник-довідник з правопису та слововживання / За ред. В. Русанівського. Київ: Наукова думка, 1989. 320 с.
7. Головащук С. Словник наголосів. Київ: Наукова думка, 2003. 319 с.

8. Голосовська Г. За десять друга чи без десяти два? *Дивослово*. 2012. №04(661). С.42.
9. Городенська К. Правопис власних назв іншомовного походження. *Дивослово*. 2013. №11(680). С. 52.
10. Городенська К. Тонкощі відмінювання прізвищ. *Дивослово*. 2013. №02(671). С.38-42.
11. Городенська К. Уживання та правопис новітніх запозичень. 2017. №12(729). С.40-41.
12. Жайворонок В. Велика чи мала літера: Словник-довідник. Київ: Наукова думка, 2004. 202 с.
13. Задорожній В. Кличний відмінок іменників на *-ець* у сучасній українській мові. *Дивослово*. 2005. №3. С.39-42.
14. Івченко А. Тлумачний словник української мови. Близько 7000 слів / А. Івченко; ред. Н. Фоміна. Харків: Фоліо, 2006. 766 с.
15. Короткий тлумачний словник української мови / За ред. Д. Гринчишина. Київ: Вид. центр «Просвіта», 2010. 600 с.
16. Коць Т. Словотвір іменників у мові преси початку ХХ століття і становлення граматичної норми. *Мовознавство*. 2012. № 2. С. 83-91.
17. Кравець М. Відмінювання, правопис, вживання займенника у мовленні. *Дивослово*. 2005. №3. С.24-26.
18. Кулаківська О. Зауваги щодо доцільності вживання деяких іншомовних слів. *Дивослово*. 2016. №03(708). С.40-41.
19. Кулаковська О. Деякі зауваги щодо іменника. *Дивослово*. 2017. №05(722). С.38-39.
20. Лаврінець О. Ще раз про «Український правопис». *Дивослово*. 2011. №01(646). С. 40-43.
21. Мазурик Д. Нове в українській лексиці: Словник-довідник. Львів: Світ, 2002. 130 с.
22. Мельничайко В., Криськів М. Виполймо мовний бур'ян. *Дивослово*. 2015. №01(694). С.47-52.
23. Новий орфографічний словник української мови: Граматика в таблицях: 50000 слів / О. Аматауні. Київ: Аконіт, 2005. 414 с.
24. Омельчук С. Функціонування в сучасній українській мові прийменниково-іменникових конструкцій на позначення дефісного написання слів. *Дивослово*. 2016. №05(710). С.21-26.
25. Орфоепічний словник української мови / уклад.: В. Русанівський, В. Чумак, Г. Ярун; за ред. В. Русанівського. Київ: Перун, 2006. 202 с.
26. Орфографічний словник української мови: Понад 40000 слів / А. Івченко; ред. Н. Фоміна. Харків: Фоліо, 2006. 765 с.
27. Полякова Л. Український орфографічний словник з граматичними таблицями + короткий правописний коментар: 80000 слів. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. 496 с.
28. Пономарів О. Фонема Г та Ґ. Словник і коментар. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 1997. 40 с.
29. Ріпей М. Про лексичне втілення категорії кількості (*ряд будинків, низка заходів, кілька років*). *Дивослово*. 2012. №07(664). С.49-50.
30. Ріпей М., Борейчук О. Говорімо правильно. *Дивослово*. 2013. №03(672). С.48-51.

31. Словник іншомовних слів / Уклад. Л. О. Пустовіт та ін. Київ: Довіра, 2000. 1018 с.
32. Словник неологізмів: англо-український / укладачі Зацний Ю., Янков А. Вінниця: Нова Книга, 2008. 360 с.
33. Степаненко М. Найсучасніші зміни в лексико-семантичному ладі української мови. *Дивослово*. 2015. №09(702). С. 35-38.
34. Тоцька Н. Засоби милозвучності української мови. *Дивослово*. 2012. №12(669). С.38-43.
35. Туровська Л., Василькова Л. Нові слова та значення. Київ: Довіра. 2008. 271 с.
36. Фурса В. Новітні тенденції родового розмежування іншомовних невідмінюваних іменників. *Дивослово*. 2014. №09(690). С.41-43.
37. Ющук І. Логічна структура дієслівних словоформ. *Дивослово*. 2014. №02(683). С.30-32.
38. Ющук І. Милозвучність української мови. *Дивослово*. 2018. №10(739). С. 43-46.

Інформаційні ресурси

1. Блог професора Пономарева. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/topics/ponomariv>
2. Городенська К. Мовна мозаїка. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/263/browse?value=%D0%9C%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0+%D0%BC%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D1%97%D0%BA%D0%B0&type=subject>
3. Сайт Олександра Авраменка. URL: <http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amh/tele-radio-lessons/12>
4. СловникUA. Портал української мови та культури. URL: <https://www.slovnyk.ua/>

Зміни та доповнення до робочої програми

_____ н.р.

Протокол № ___ від «___» _____ р. Протокол № ___ від «___» _____ р.
Завідувач кафедри _____ Голова НМР факультету _____

_____ н.р.

Протокол № ___ від «___» _____ р. Протокол № ___ від «___» _____ р.
Завідувач кафедри _____ Голова НМР факультету _____

_____ н.р.

Протокол № ___ від «___» _____ р. Протокол № ___ від «___» _____ р.
Завідувач кафедри _____ Голова НМР факультету _____